

HETV OLKS BELA NG

LIBERAAL VLAAMS TIJDSCHRIFT
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

nr 08 ■ oktober 2021
Jaargang 142 ■ maandblad

in dit nummer

EDITORIAAL

Jaar '2' van De Croo / 2

LIBERAS

Ter nagedachtenis / 3

WILLEMSFONDS

Meertaligheid als opdracht / 4

VSOA

**Besparingen in
het onderwijs / 5**

BOEK VAN DE MAAND

**De corona-oorlog van
Philippe De Backer / 6**

OPINIE

De kennisparadox? / 9

BOEKEN

Marc Andries is terug / 10

BUITENLAND

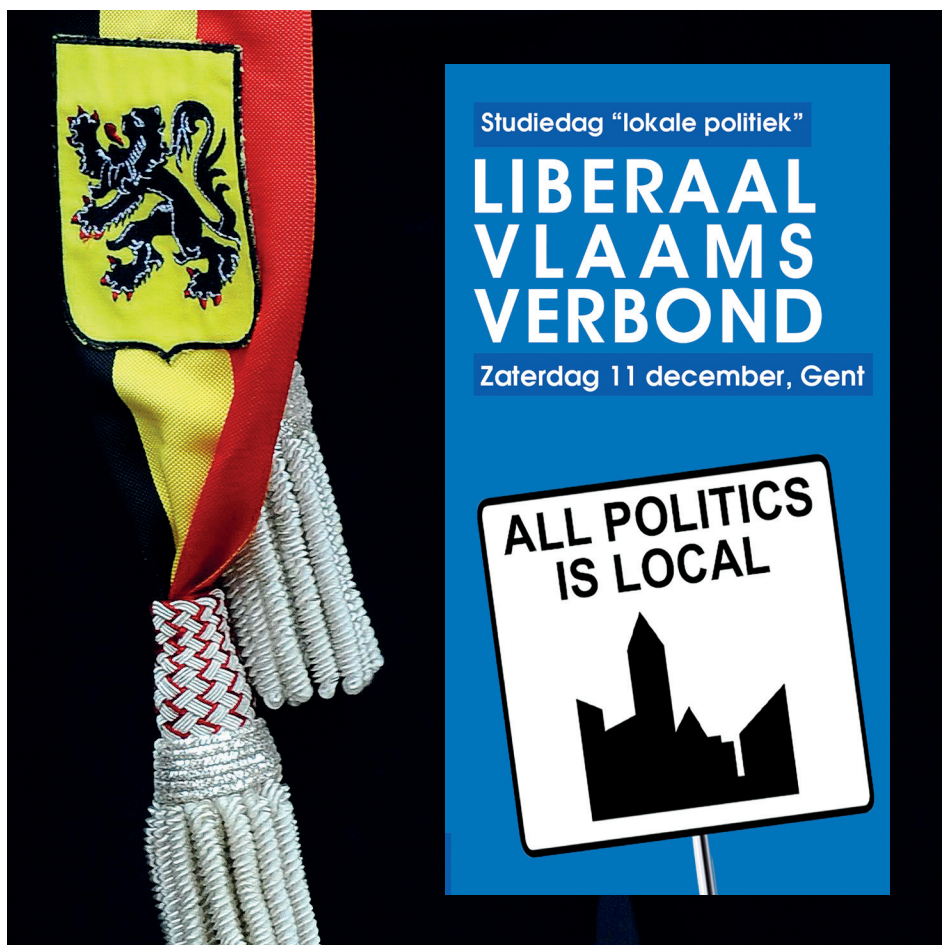
**Deel 2: De EU en
de Oost-Europese landen / 11**

LVV

**Schrijf je in voor de studiedag
Lokale politiek / 12**

liberaalvlaamsverbond

LVV-studiedag lokale politiek

Het vernieuwd bestuur van het Liberaal Vlaams Verbond zet een aloude traditie voort: het organiseren van studiedagen. Op zaterdag 11 december 2021 vindt te Gent de studiedag plaats over de lokale politiek in Vlaanderen. Op het programma staan boeiende debatten met burgemeesters en schepenen. De bevoegde minister van Binnenlands bestuur in Vlaanderen, **Bart Somers**, komt langs, de directeur van de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten en de bij het LVV goed bekende professor-emeritus van de UGent, **Filip De Rynck**,

dé expert ter zake. Hij nam in het verleden al aan menige LVV-studiedag en debatavond deel.

Nadien is er nog een pittig debat over de toekomst van de intercommunales. Dit alles gemodereerd door enkele LVV-bestuursleden. De studiedag begint al om 9u.45 met een welkomstwoord van LVV-voorzitter **Thibault Viaene**. Hij zal de studiedag ook afsluiten. Iedereen van harte welkom!

Meer info op blz. 12.

Jaar '2' van De Croo

De federale regering heeft met de Belgische volksvertegenwoordigers meer dan een etmaal gedebatteerd over haar begroting. Wetstraatkenners lieten achteraf verstaan dat die 30 uren debat meer dan de moeite waard waren. Als de parlementaire democratie eens goed werkt, mag dat ook gezegd worden. Het is bovendien een van de weinige momenten waarop het parlement uitgebreid kan ingaan op het toekomstige beleid en de budgettaire situatie. Nog interessanter was dit debat omdat het de eerste keer was dat na de coronaperiode zo diepgaand werd gedebatteerd over het federale beleid.

Kleine stapjes

Premier Alexander De Croo heeft met de regeerverklaring en de daar bijhorende begroting geprobeerd om een aantal hervormingen door te voeren. Vooral op het vlak van de arbeidsmarkt zijn de uitdagingen bijzonder groot. De regering wil liefst 80 procent van de beschikbare Belgen aan het werk krijgen. De arbeidsmarkt is in volle beweging, zo zei de premier. Daarom legde de regering een totaalaanpak op tafel die meer zekerheid en kansen moet geven. Door zaken die jaren vastzaten eindelijk in beweging te krijgen. De oppositie twijfelde zoals het hoort aan die coherente aanpak. De aanpak via sanctionerend tewerkstellingsbeleid riep vooral ter linkerzijde vragen op. Solidariteit is de basis: "iedereen moet krijgen waarop men recht heeft, maar iedereen moet ook zijn deel doen", zoals minister Frank Vandenbroucke het uitdrukte tijdens het debat. De experts vinden de maatregelen niet zo revolutionair, te veel kleine stapjes, weliswaar in de goede richting. Maar zij staan natuurlijk aan wal. Alle maatregelen worden evenwel overschaduwd door de begrotingsschuld. In

"De ideologische herbronning mag best scherp en straf zijn. Liberalisme verdraagt geen stilstand."

het debat over de beleidsverklaring werd een daling van de schuld aangekondigd. De inkt van het persbericht van de staatssecretaris voor Begroting was nog maar net opgedroogd of de Europese Commissie liet weten dat de Belgische schuld helemaal niet daalt. Een begroting in evenwicht, het is maar hoe je het bekijkt. Alle regeringen in dit land houden bepaalde leningen en uitgaven buiten hun begrotingen, bijvoorbeeld de kost van de Waalse overstromingen, de bouw van de metro in Brussel, of het Vlaamse Oosterweel. Daar valt iets voor te zeggen, maar de Europese Commissie hanteert een ander telraam.

Wantrouwige consument

Je hoort dan stemmen die een versoepeling vragen van de Europese begrotingsregels zodat regeringen meer schulden kunnen maken om bijvoorbeeld groene investeringen te doen. Als Europa mocht beslissen de regels te veranderen dan is het te hopen dat de regeringen meer gaan investeren en de ruimte niet gebruiken om andere uitgaven. Een ander element waarmee de regering zal moeten rekening houden is dat de Belgische economie afkoelt. Het surplus van de coronaperiode is al verdwenen. Moeilijke aanvoer van onderdelen en te hoge energieprijzen dreigen ons Avondland weer in de economische miserie te storten. De consument voelt dit aan en zal voorzichtiger worden wat tot een daling van de consumptie zal leiden. Hij ervaart overigens dat na de

coronatijd het leven duurder is geworden. Een restaurantbezoek, een pintje bier, de horecasector lijkt met die prijsverhogingen aan een inhaalbeweging bezig. Maar de vraag is of dat wel zo'n goede strategie is.

De bedrijven zien het ook somber in. Hun kosten stijgen en vooral de loonkosten door de automatische doorrekening van de inflatie dit en volgend jaar zullen met meer dan 4 procent stijgen.

Herbronnen

Intussen zijn de partijvoorzitters begonnen aan hun oefening in ideologische herbronning. Dat kan nu nog, want de verkiezingen van 2024 zijn nog ver. Als het feestgedruis voor 175 jaar liberale partij is verdwenen, wordt in de richting van Open Vld-voorzitter Egbert Lachaert gekeken. Hij zit met een razend populaire premier De Croo gebeiteld, maar zal die bonus hem in 2024 genoeg partijstemmen opbrengen? Het is goed dat een partij zegt waarop het staat en het verschil met de andere partijen duidelijk aangeeft. Zo kan de kiezer met open vizier naar het stemhokje. Toch is, zoals politico loog Nicolas Bouteca het verwoordde, bij de centrumpartijen de ideologische herbronning eerder een poging om straks politiek te overleven, dan om de bekommernis om de democratie te versterken. Die ideologische herbronning mag straks alleszins straf en scherp zijn, zonder daarmee de premier in de problemen te brengen. Liberalisme verdraagt geen stilstand. ■

Ter nagedachtenis

Op 1 en 2 november staan velen stil bij het overlijden van dierbaren, maar soms ook van prominenten die een sterke indruk nagelaten hebben. Vaak krijgen de opvallende levenswandel of de bijzondere prestaties van dergelijke prominenten al kort na hun overlijden aandacht, bijvoorbeeld via de elegie en de grafrede, die vooral vanaf de negentiende eeuw een brede verspreiding binnen de burgerij kenden. Ter illustratie van deze praktijken gaan we even terug naar 1926, het jaar waarin de liberale politici Arthur Buysse en Édouard Pecher overleden.

door Kim Descheemaeker,
Liberas

Arthur Buysse

Bij het overlijden van Buysse organiseerde de Kamer van Volksvertegenwoordigers een speciale zitting, waarop politici van alle politieke strekkingen zich positief uitlieten over hun overleden collega. Alle sprekers waren het eens over Buysse's diepgaande kennis van het recht, zijn discretie, zijn bedachtzame manier van werken, zijn loyaliteit aan zijn politieke ideaal en zijn toewijding aan de publieke zaak. De elegie van Édouard Pecher was de meest opvallende: ze was uitvoerig en literair opgevat. De spreker haalde vol bewondering de verdiensten van Buysse aan. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was hij betrokken bij het initiatief 'Mot du Soldat' (een organisatie die post bezorgde over de frontlinie heen), ondersteunde hij organisaties voor gevluchte Belgen in Nederland, en ging hij in Zuid-Amerika spreken over het martelaarschap van België. Tijdens zijn politieke carrière volgde hij alle politieke en sociale vraagstukken van nabij, met bijzondere aandacht voor de landbouwsector. Daarnaast verdedigde Buysse ook met verve de Vlaamse zaak.

Op de begrafenis van Buysse kreeg liberaal senator Jean Van Impe de eer toebedeeld om een grafrede uit te spreken. Van Impe vermeldde dat Buysse overleed na een slepen-

de ziekte en beschreef hem als een man met een sterke morele overtuiging en evenwichtig van aard, hoewel hij een temperamentvolle redenaar was. Tijdens zijn leven uitte Buysse hoge verwachtingen voor het volk, wat hij trachtte te bereiken door volksopvoedkundige initiatieven. Volgens de spreker werd de overledene gedreven door rechtvaardigheid en was hij rechtuit, eerlijk, enthousiast en genereus van karakter. De redevoering werd nadien gepubliceerd in de krant La Flandre Libérale, waardoor ze een grotere verspreiding kende dan enkel op de begrafenis en nog meer een publieke eerbetuiging werd.

Édouard Pecher

Enkele maanden na Buysse overleed Pecher. De Liberale Partij wenste hem te huldigen als collega die volgens haar uitblonk in loyaliteit en betrouwbaarheid. Liberaal politicus Paul-Emile Janson gaf een uitgebreide lijkrede, waarin hij de politieke carrière van Pecher schetste: in 1912 werd hij omwille van zijn toewijding aan het liberalisme verkozen als volksvertegenwoordiger. Hij verzoende zijn principes van orde en autoriteit met het progressieve streven naar een socialere samenleving. Zijn eigenschappen van discretie en tact droegen bij tot zijn succes als politicus. Volgens Janson was Pecher gedurende zijn hele leven toegewijd, werklustig en gewetensvol. Hij sprak zorgzaam en bedachtzaam, waardoor op alle politieke banken naar hem geluisterd werd. Met een glimlach nodigde hij uit om het onderwerp van debat op zijn manier te bekijken en tegenstand te laten varen. Omwille van zijn intelligentie en politieke wijsheid werd hij aangezocht om in de naoorlogse regeringen te zetelen. Pecher was echter bovenal een voorbeeld van een edele inborst, van bezieling en werklust, gedreven door zijn overtuiging.

Waarden

Voor publieke figuren mochten de elegieën en grafredes wat zwaarwichtiger en uitgebreider zijn. In beide voorbeelden maakten de liberale sprekers van de gelegenheid gebruik om de waarden van de overledene en van de partij te belichten. Toch vergleden ze niet in politieke propaganda: de persoonlijkheid van de gestorvene en diens inzet voor de samenleving stonden duidelijk centraal. Redes tijdens de begrafenis leidden tot een meer persoonlijke insteek. Hoewel een kritische noot vaak ontbreekt, geven dergelijke hommages ons een mooie en interessante inkijk in het leven van de overledene en de gemeenschap waartoe deze behoorde. ■

Meertaligheid als opdracht

door Johan Basiliades,
Willemfsfonds Brussels
Hoofdstedelijk Gewest

Onlangs vernamen we helaas het overlijden van Rudi Janssens. Naar aanleiding hiervan willen we als Willemfsfonds graag hulde brengen aan zijn werk. Naast een strenge wetenschappelijke benadering schrok Rudi Janssens er niet voor terug zich te engageren voor het bevorderen van de meertaligheid. Hij zetelde in de Raad voor Meertaligheid, in 2019 opgericht door Brussels minister voor Meertaligheid Sven Gatz.

Meertalige lijsten

Vanaf de eerste Taalbarometer blijkt dat het dagelijks taalgebruik van de Brusselaars complex is en niet samenvalt met de institutionele tweedeling Franstaligen-Nederlandstaligen. Die shift dateert van voor de eerste Taalbarometer en daar hebben we dus weinig cijfermatige informatie over. Op de institutionele tweedeling gaat Janssens niet in, behalve in het laatste deel over 'Taal en identiteit', waar hij de resultaten weergeeft over hoe, volgens de vier Taalbarometers, Brusselaars zelf naar hun identiteit kijken en welke de rol van hun taal-/talenkennis daarbij speelt. De gegevens bevestigen dat taalkennis en -gebruik belangrijke voorspelers blijven voor stemgedrag. De toegenomen meertaligheid heeft dus impact op de vraag naar "meertalige lijsten" en op "meertalig kiesgedrag". Meertaligheid blijkt ook mede constitutief van de Brusselse identiteit.

De algemene conclusie uit de evolutie doorheen de vier Taalbarometers is: "het natuurlijke communicatiepatroon in de Brusselse samenleving — de dominantie van het Frans en het gebruik van het Frans als lingua franca (dat blijft dus) — wordt aangevuld met meertalige communicatie

In 1999 begon VUB-professor Rudi Janssens met een onderzoek dat vandaag weegt op het beleid: de Brusselse Taalbarometer. In vier opeenvolgende enquêtes (gepubliceerd in 2001, 2007, 2013 en 2018) peilt Janssens naar het taalgebruik van de Brusselaars. Baanbrekend onderzoek omdat het vooral de studie van het taalgebruik weghaalde uit de politieke vooroordelen.

waar het Frans met Nederlands en/of Engels gecombineerd wordt en afhankelijk van de omstandigheden met andere thuistalen. In de privésfeer en binnen de gezinnen is meertaligheid troef". De boodschap naar Franstaligen in Brussel die de opkomst van het Engels als een bedreiging voor de status van Brussel als een stronghold (excusez l'expression) van de Franse cultuur in de wereld zien, is dat de meertaligheid niet ten koste gaat van die status. Ik zou zelfs durven denken dat de meer internationale uitstraling van Brussel en de toegenomen meertaligheid het Frans een bijkomend podium in de wereld geven. Maar dit is een persoonlijk standpunt dat we ook al in ons 'Willemfsfonds Manifest van een Nederlandstalige Brusselaar. Taal en identiteit in een kosmopolitische grootstad' uitschreven. (Herman Mennekens, Kurt Deswert en Johan Basiliades, 2010).

Nederlands sterk

En het Nederlands? Daar zijn we vanuit ons Willemfsfondsengagement uiteraard gevoelig voor. De promotie van het Nederlands ligt naast onze liberale en vrijzinnige achtergrond en de promotie van het gemeenschapsonderwijs, aan de basis van onze vereniging. Het beeld uit de vier Taalbarometers is niet eenduidig. Het Nederlands blijft ondanks de spectaculaire afname van eentalig Nederlandstalige gezinnen naar thuistaal, sterk aanwezig. Wat ook zeer belangrijk is, zoals blijkt uit de Taalbarometers, is de taaloverdracht. Veelal, vanuit (Vlaamse) politieke hoek werd traditioneel aangenomen dat in de vorige eeuw heel wat Nederlandstalige Brusselaars of ingeweken

Rudi Janssens.

Vlamingen hun kinderen in het Frans opvoeden: thuistaal en onderwijs zijn cruciaal voor taaloverdracht. Zo werd de kennis van het Nederlands niet overgedragen. Vandaag merken we alvast objectief op basis van de taalbarometers dat in een gezin waar Nederlands wordt gesproken (al is het maar door één partner) het Nederlands wordt overgedragen op de kinderen (ook in de schoolkeuze). Ook andere thuistalen (de talen uit de migratie of de talen van de EU-inwoners) worden vaker overgedragen trouwens en in zeer specifieke situaties gebruikt.

Uitbreiding Taalbarometer

Een ander aspect dat essentieel lijkt in dit boek (de olifant in de kamer zou ik durven zeggen) is dat Brussel toch vooral 'een stad van komen en gaan' is, een echte stad van aankomst. Rudi Janssens geeft vanaf de inleiding de cijfers en benadrukt dat de impact buiten de scope van deze studie valt, maar er wel een enorme impact op heeft. Tussen

2000 en 2016 zijn 2,2 miljoen mensen van elders naar Brussel verhuisd en 1,5 miljoen van Brussel naar elders. Het gaat om internationale en intra-Belgische migratie. De Brusselse bevolking nam toe in deze zelfde periode van ca. 960.000 inwoners tot bijna 1,2 miljoen. Je kan de Brusselse taaldiversiteit dus onmogelijk enkel statisch bekijken. Ideaal zou Taalbarometer 5 uitgebreid moeten worden tot Vlaams- en Waals-Brabant (de 'Brussels Metropolitan Region') en verder, om te meten hoe de in Brussel verworven meertaligheid impact heeft op het Brusselse hinterland. Wie in Brussel schoolloopt in het Nederlandstalig onderwijs bijvoorbeeld kan zeer waarschijnlijk ook in de rand gaan wonen en daar Nederlands gebruiken als lingua franca en het aan zijn kinderen doorgeven. We mogen ons niet enkel op de gewestgrens blindstaren.

De meertaligheid zal hoe dan ook niet uit onze stad en uit ons land verdwijnen. Het lijkt alvast een verstandige keuze om dit zelfs aan te moedigen zodat het niet het voorrecht van een beperkte elite wordt, maar een troef voor velen. ■

Dit artikel verscheen in oktober 2021 tevens in het magazine Kortweg van het Brusselse Willemfsfonds – kortweg.willemsfondsbussel.be

Besparingen onderwijs

Niet investeren is ook een vorm van besparen

Vlaams minister van Onderwijs Ben Weyts (N-VA) heeft zijn besparings-oefening openbaar gemaakt. De door de Vlaamse regering beloofde beleidsinvesteringen komen er niet. Dit getuigt op zijn minst van een ondoordacht beleid én een wel zeer korte termijnvisie.

door Marnix Heyndrickx,
voorzitter van het Vrij
Syndicaat van het Openbaar
Ambt-Onderwijs

Volgens minister Weyts is het zijn intentie om de eerder aangekondigde besparing van 112,5 miljoen euro zo pijnloos mogelijk door te voeren... Dat zou volgens hem toch moeten blijken uit zijn besparingsoefening die hij heeft gemaakt. Zijn voorstel werd door de coalitiepartners CD&V en Open Vld goedgekeurd en gevalideerd.

Gespaard

Het VSOA-Onderwijs is in eerste instantie opgelucht dat de werkings- en omkaderingsmiddelen van de scholen en centra gevrijwaard blijven. Zo wordt het onderwijspersoneel - weliswaar op korte termijn - "gespaard". Maar dit is het dan ook... Immers het niet uitvoeren en dus schrappen van de beleidsinvesteringen in onderwijs (46 miljoen euro), investeringen door de Vlaamse regering ooit met veel tromgeroef aangekondigd, getuigt op zijn minst van een ondoordacht beleid én een wel zeer korte termijnvisie. Des te meer die broodnodige beleidsinvesteringen moesten dienen om de werkdruk van het Vlaams onderwijsperso-

neel te verlagen en het lerarenberoep aantrekkelijker te maken. Niet investeren is ook een vorm van besparen. De Vlaamse regering knibbelt aan haar eigen beleid.

Surrealisme

Dit alles staat ook nog eens in zeer schril contrast en bovendien haaks op de nieuwe onderwijscao's die recent werden gesloten en waarin er een aantal, weliswaar bescheiden, stappen zijn gezet om ons onderwijs weer op de rails te krijgen. Dit grenst niet langer aan het surrealisme; dit is surrealisme... Het Vlaams onderwijs verkeert in een zeer diepe crisis. Veel schoolgebouwen bevinden zich in een slechte staat, de onderwijskwaliteit gaat erop achteruit en het lerarentekort neemt stilaan dramatische vormen aan. Besparen op onderwijs valt niet meer uit te leggen, gezien in deze sector net nu de noden heel hoog zijn en dit op alle vlakken. Deze besparingen vallen bovendien niet te rijmen met de hoge ambitie van deze Vlaamse regering om de onderwijskwaliteit te verbeteren. Ze knibbelt hiermee niet enkel aan haar eigen beleid; ze torpedeert ook alle beloftes die ze eerder heeft gemaakt. ■

“Het was soms hallucinant”

door Bert Cornelis

Philippe De Backer (1978) was Europees parlements lid en staatssecretaris in de regering Michel-I. In de doorstartregering Michel-II werd hij minister en bleef dit door de aanslepende regeringsonderhandelingen tot in oktober 2020 de regering-De Croo de eed aflegde.

Het boek van De Backer is opgevat als een ooggetuigenverslag van iemand op de eerste rij en dat maakt zijn werk nu al zo interessant voor historici die de wereldwijde pandemie willen bestuderen. De titel verwijst naar de eerste onzekere maanden van de crisis toen iedereen aanvoelde dat we afstevenden op een heuse oorlogssituatie. De Backer brengt een indringende analyse van alle aspecten van de crisis zoals hij ze als beleidsmaker in het heetst van de strijd heeft beleefd. En dit met een duidelijke boodschap: we moeten leren uit de crisis en lessen trekken voor de toekomst.

Een onmogelijke job

De Backer begint met de feiten. Op 12 maart 2020 gaat België in lockdown en op 22 maart krijgt De Backer de leiding over de nieuwe ‘Taskforce Shortages’ (tekorten). Hij stond voor de immense opdracht om het tekort aan mondklappers en testen op te lossen. “Ik overdrijf niet als ik zeg dat het de moeilijkste opdracht uit mijn loopbaan was”, schrijft De Backer. Het ging er niet altijd fraai aan toe. Politici die angst hadden om fouten te maken, ego’s met territoriumdrift, onbekwaamheid, trage besluitvorming... De Backer fietst er niet om heen en geeft rond-

De corona-oorlog van Philippe De Backer

“De ingewikkelde staatsstructuur is zonder twijfel een obstakel voor een doeltreffend coronabeleid geweest. Ze heeft mensenlevens gekost.” Deze ontluisterende getuigenis staat in het nieuwe boek ‘Nu is het oorlog’ van gewezen federaal minister Philippe De Backer (Open Vld). Hij stuurde tijdens de coronapandemie een taskforce aan die ons land doorheen de gezondheids crisis moest leiden. Daarbij kon hij voluit gebruikmaken van zijn status van wetenschapper. “Het was geen tijd voor tafelspringers.”

uit toe dat het voorgaande de aanpak van de crisis alleen maar moeilijker en complexer maakte.

Het drama begint op zaterdagavond 21 maart 2020 met een telefoontje van toenmalig premier in lopende zaken Sophie Wilmès (MR). Ze legt De Backer uit dat er algehele paniek is ontstaan op het terrein. Vooral het gebrek aan mondklappers voor het zorgpersoneel is ongezien. Ze heeft geen flauw idee over het aantal besmettingen. De Backer wordt hoofd van een taskforce om de tekorten aan te pakken. Wilmès noemt dit een “onmogelijke job”.... en geeft hem de raad mee alles goed met de deelstaten af te stemmen. De Backer zal nadien beseffen “waarom”. De Backer gaat ervoor en wordt in het kernkabinet opgenomen. Zijn vrouw is ook helemaal mee: “Ze hadden niemand beter kunnen vragen.”

Zeide vrouw van een man die al een tijdje had beslist om de politiek te verlaten. Door het uitblijven van een nieuwe regering na de verkiezingen van mei 2019 zit hij nog altijd in de regering. Maar zijn aangekondigde exit zal in deze sombere maanden ook meteen zijn sterkte worden: hij kan de dagelijkse politiek achter zich laten en voluit voor zijn taak gaan. Hij kan risico’s nemen

In het parlement met premier Sophie Wilmès. Toen ze hem vroeg de taskforce te leiden zei ze dat dit een onmogelijke job zou worden.

en voelt de warme adem van het electoraat niet in de nek.

De Backer beschrijft bijna van dag tot dag hoe hij tewerk gaat, met de opbouw van de structuur en de samenstelling van zijn taskforce, hoe de eerste teamsvergaderingen online verliepen, hoe daarbij het coronavirus zwaar werd onderschat, hoe de verdeeldheid bij de beleidsmakers tussen believers en non-believers een karikatuur was. “We hebben ons met z’n allen miskeken op het virus.”

“We staan in ons blootje”

En dan komt de eerste politieke klap: de strategische voorraad van zes miljoen mondklappers blijkt in 2017 vernietigd wegens “vervallen”, en nadien wegens besparingen, niet aangevuld. “Het is een collectief falen”, aldus De Backer. “We staan in ons blootje.” Wie daarvoor verantwoordelijk was, kon De Backer op dat moment niet schelen, hij moest op zoek naar nieuwe mondklappers, vooral voor het zorgpersoneel. Het werd een lijdensweg: de hele wereld was op zoek naar mondklappers; het aanbod was soms onbetrouwbaar en er zijn aldus De Backer veel bedriegers op de markt. “Wek krijgen

genadeloos. Wanneer hij herhaaldelijk moet blijven aandringen om het aantal uitgevoerde testen dagelijks te rapporteren, en er niets gebeurt, slaan de stoppen door. De Backer slaat tijdens een zoomcall zijn laptop hardhandig dicht en keilt hem door de lucht. Gelukkig valt hij zonder schade in zijn zetel neer...

Volgende hindernis is het uitwerken van een teststrategie. Testen is nodig om besmette mensen op te sporen en hen te isoleren. De Backer legt omstandig uit welke testen er bestaan. Om massaal te testen werd een nationaal testplatform opgezet. Want de laboratoria konden de testaanvragen niet aan, en er waren te weinig testkits. De Backer begint een zoektocht naar testmateriaal. Hij belt zelfs hoogstpersoonlijk ceo’s van farmaceutische bedrijven op. In de saga van de testen stuut De Backer op een gebrek aan Europese coördinatie. En de grote frustratie dat een pak testcapaciteit onderbenut bleef.

Kluwen

In dit alles stoot De Backer op een ingewikkeld kluwen van raden, commissies, comités en adviesgroepen. Ze werden in de loop der jaren opgericht, niemand weet nog iets over hun bestaan. Hij noemt hen “een staat

boek van de maand

binnen de staat”. Ze vertragen de boel, ze blokkeren. De Backer haalt het hallucinante voorbeeld aan van de Commissie Klinische Biologie. Eén van de leden, een directeur van een labo, vroeg De Backer na zijn afscheid als minister, om de prijs van de testen te verhogen, in een jaar dat de man liefst 16 miljoen euro winst had gemaakt. De Backer was beschaamd in zijn plaats en bedankte feestelijk.

Een andere saga waar De Backer dieper op in gaat is het opzetten van de contacttracing. Die taak schoof De Backer naar de regio’s, maar die hadden dat zo niet begrepen. Toen de regio’s bleven aarzelen, stapte De Backer naar de ministerraad. De premier was zierend en De Backer en zijn collega Maggie De Block en riepen de regio’s bijeen. Enkel Wouter Beke, de Vlaamse bevoegde minister, spartelde tegen. Vreemd, vindt De Backer, want volgens de staats hervorming die Beke zelf goedkeurde, zijn de regio’s bevoegd. Bij een lunch beloofde de Vlaamse minister-president Jan Jambon de federale ministers een goede samenwerking. Plooi en gladgestreken. Dat dacht u maar. Op een overlegcomité komt het tot een clash tussen MR en N-VA. Premier Wilmès moet de brokken lijmen met de oprichting van een interfederaal comité Testing & Tracing. “Ik heb vanuit de federale regering geregeld met grote ogen naar de houding van de deelstaten gekeken”, weet De Backer. De organisatie van het crisisbeheer in de deelstaten staat duidelijk nog in de kinderschoenen en moet dringend versterkt worden, is zijn conclusie.

Gedrocht

En daarmee zit hij volop in de discussie over de staats hervorming. Volgens De Backer is er met de opeenvolgende staats hervormingen een institutioneel gedrocht geschapen. Denk aan de vele ministers van Volksge-

→ zondheid. De ingewikkelde staatsstructuur is volgens hem dan ook zonder twijfel een obstakel voor een doeltreffend coronabeleid geweest. Ze heeft mensenlevens gekost. De traagheid en de besluiteloosheid, de hang naar het status-quo, vond hij een zeker zo groot obstakel: Vlaanderen en Wallonië toonden zich net even besluiteloos, even traag en lethargisch als het oude België. Ook over de exitstrategie ontwikkeld door de specialisten, heeft De Backer zo zijn gedacht. Hoewel hij de toenmalige Amerikaanse president Donald Trump veracht, looft hij diens exitplan omdat het zo simpel en duidelijk was, in tegenstelling tot de Belgische aanpak, die uitmondde in een ellenlange persconferentie met een onbegrijpbare powerpoint. Dat die experts te veel in de media kwamen omdat de politici afwezig bleven, pikt De Backer niet. Hijzelf weigerde slechts enkele interviews. Al bij al verliep de samenwerking tussen de experts en de politici goed, besluit De Backer. “Ik denk dat de regeringen negen op de tien keer het advies van de experts hebben gevolgd. Er zat veel minder ruis op de lijn dan het soms leek naar de buitenwereld toe.”

Wel of geen verplichte vaccinatie en een coronapas? Ook daar laat De Backer geen twijfel. De coronapas heeft het debat op scherp gezet. Die is nodig. En in zijn ogen had men van in het begin het zorgpersoneel verplicht moeten vaccineren.

De tweede golf

En plots duiken er eind juni alarmsignalen op van een tweede golf. De Backer zet nog een grotere testcapaciteit in. Vooral in Antwerpen neemt het aantal besmettingen toe, en vooral in bepaalde wijken en in sommige gemeenschappen. Voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog wordt de avondklok terug ingevoerd. De lokale aanpak werkt. De cijfers bedaren. Maar de scholen waren nog dicht en begin september is het weer prijs, dit keer in Brussel. Daar is men volgens De Backer minder doortastend dan in Antwerpen. Met alle gevolgen van dien. Een nieuwe lockdown met strenge maatregelen. Wat hebben we nu geleerd? De Backer trekt 12 concrete lessen. Zoals het leren inschatten van risico's en een veiligheidscultuur aankweken, je houden aan je proces, snelheid

Dramatisch politiek afscheid van Philippe De Backer. Gesol met het lijsttrekkerschap in Antwerpen werd de rationele De Backer te veel en hij gaf er de brui aan. Toen men geen wit konijn vond, stond men opnieuw bij hem. “We hebben niemand gevonden om de lijst te trekken, jij mag het doen.” Hij bedankte feestelijk.

gaat boven perfectie, wees vooruitziend in plaats van ‘sorry’ te moeten zeggen, of nog: een heldere institutionele structuur redt levens. De Backer is pragmatisch. Het maakt niet veel uit of de bevoegdheden naar de regio's gaan of federaal blijven. Maar het is wel het een of het ander. De dubbelzinnigheid moet uit het crisisbeheer. De Backer denkt dat een overlegplatform in tijden van crisis de beste oplossing is. Een federale gemeenschappelijke sokkel waarnaast de deelstaten zelf maatregelen kunnen nemen. Dat platform is een kleine cockpit met alleen de federale premier en de minister-presidenten.

Overloos overleg

De Backer haalt zwaar uit naar de belangenorganisaties zoals het VBO en VOKA. Door vast te houden aan hun particuliere belangen hebben ze de lockdown alleen maar verlengd, is zijn conclusie. Hij rekent af met de oeverloze overlegcultuur.

In een laatste deel pleit De Backer voor een andere politiek voor het post-coronatijdperk. Hij was opgelucht toen er een nieuwe federale regering was, maar België verdraagt dergelijke stilstand niet meer. Uitgerend in de coronacrisis had België geen regering. Was dit erg? Wel, de regering in lopende zaken ging van de spaarstand naar de turbo. Veel keuzes hadden ze niet. Een ontslagnemende regering zonder meerderheid, het was een handicap want de balans was weg. Ach, geen enkele partij die toen in de oppositie zat, heeft zijn verantwoordelijkheid genomen om in het gat te springen, merkt De Backer fijntjes op.

Als slot gaat De Backer nog in over zijn exit en zet hij enkele pistes uit voor een nieuwe politiek. Op 24 januari 2019 kondigde hij aan dat hij uit de politiek zou stappen en

geen kandidaat meer was voor de verkiezingen van juni. Dit sloeg in als een bom. Niemand begreep dat toenmalig voorzitter Rutten zo'n klasse liet gaan. Zij zocht naar een wit konijn in Antwerpen, maar De Backer was het daar niet mee eens, schrijft hij nu. Maar hij koos voor het zwijgen. Gesol met het lijsttrekkerschap in Antwerpen werd de rationele De Backer te veel en hij gaf er de brui aan. Toen men geen wit konijn vond, stond men opnieuw bij hem. “We hebben niemand gevonden om de lijst te trekken, jij mag het doen.” Schandelijke waarheid. Een toptalent en uitstekend crisisminister ging verloren. ■

Het boek van Philippe De Backer werd in Antwerpen gelanceerd met de medewerking van het Liberaal Vlaams Verbond. In het volgende nummer van Volksbelang volgt een verslag van die voorstelling.

Philippe De Backer, En nu is het oorlog. Lessen voor de volgende crisis, Ertzberg, Aalter, 2021, 240 blz., 22,50 euro.

door Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Dat beleidsmakers zich vergissen wanneer ze zich op nieuw, onbekend terrein begeven (zoals voor een deel toch wel het geval was in de recente COVID-pandemie), is te begrijpen. Maar op heel wat andere beleidsdomeinen (waar we vooral in een ‘business as usual’-modus opereren) worden blijkbaar keer op keer structurele vergissingen begaan.

Ivoren toren

Nu zijn er diverse mogelijkheden: ‘verkoop’ de wetenschap niet of onvoldoende haar kennis en inzichten aan de beleidsvoerders? Zijn de rapporten te complex, te ontoegankelijk? Is er teveel studiewerk? Zoen de wetenschappers te weinig het direct contact met de politici? lijven zij teveel in hun ivoren toren zitten? Of lezen de politici al deze boeiende rapporten niet lezen, begrijpen zij ze niet, passen

De kennisparadox?

Ons land, en Vlaanderen in het bijzonder, telt een groot aantal universiteiten, universitaire centra en/of gelijkgestelde (private) ‘think tanks’. Wellicht teveel. Daar zijn de knapste koppen aan het werk, in de meest uiteenlopende domeinen, niet alleen economie, maar ook sociale wetenschappen, leefmilieu, vervoer en verkeer, ruimtelijke ordening, justitie en criminaliteit, ...). Bijna in elk van die deelgebieden hebben we experts met een mondiale reputatie. Uiteraard worden door al deze specialisten gedegen rapporten en analyses gemaakt, o.m. over wat werkt en vooral niet werkt in dit land. Kortom, wij zitten op een berg gedegen kennis en heldere inzichten. En toch slaagt de politiek er paradoxaal genoeg steeds in het omgekeerde te doen van wat de wetenschap ons aanreikt.

ze niet in hun denkwereld? Of hebben ze gewoon niet genoeg tijd om alles rustig in zich op te nemen? Of denken zij (op basis van hun “gezond verstand”) het wel beter te weten? Wij durven zelfs niet te denken dat het gewoon domheid zou zijn.

Ons land staat op een kruispunt waar een aantal fundamentele beslissingen zullen moeten worden genomen in een aantal structurele domeinen waar de toekomst van dit land voor de komende decennia zal worden bepaald. Denken we maar aan het pensioen dossier, klimaat, leefmilieu en opwarming van de aarde, de sanering van de begroting, de hervorming van de fiscaliteit,... . Mogen we hopen dat al de wetenschappelijke inzichten die ruimschoots voorhanden zijn, mee op de toekomstige onderhandelingstafel zullen liggen?

Dromedaris

Hopelijk zullen politici als echte staatsmannen/-vrouwen zich kunnen losmaken van de waan van de dag: het kortzichtig electoraal denken; het verhinderen dat de tegenpartij zou kunnen scoren. Hopelijk kan men het cynisme van een vroegere premier

van dit land, namelijk Gaston Eyskens, ontkrachten: “een dromedaris is een paard dat door de Ministerraad is gewandeld”, en komt men met oplossingen die coherent en solide zijn, die op zijn minst een generatie bruikbaar kunnen zijn. Dus liefst géén processie zoals de staatshervorming. Na zes zagezegde “diepgaande” ingrepen is iedereen het erover eens dat dit land, nog maar eens..., een nieuwe fase zou moeten opstarten... .

Algemeen belang

Alle vereiste kennis en inzichten zijn ruimschoots voorhanden. Doe er eindelijk iets nuttigs mee. Wij hebben met zijn allen betaald om deze onderzoekscentra hun degelijk werk te laten doen, laten we nu ook genieten van deze investering en volop gebruiken van hun aanbevelingen. Of... zou het toch kunnen dat obscure lobbygroepen er (andermaal...) in slagen – zonder veel ruchtbaarheid, laat staan een open, democratisch debat-, hun egoïstische, corporatistische belangen zwaarder te laten doorwegen in de besluitvorming dan het algemeen belang? ■

Marc Andries: terug naar weleer

door John Rijpens

Zijn eerste kleine roman (136 pagina's), doordrenkt met pessimistisch existentialisme en adolescent erotisme 'Schaduw op de huid', werd op zijn eenentwintigjarige leeftijd gepubliceerd door de Amsterdamse uitgeverij De Bezige Bij, een stunt voor een jonge, debuterende Vlaamse jongeman. door sommige afgekraakt maar dan weer door anderen opgehemeld. In zijn daaropvolgende romans registreerde hij vaak een existentiële wanhoop, geargumenteed en geïllustreerd door een barbaarse gewetenloosheid die het actuele gebeuren van toen, beheerst door seks, geweld en doodsangst.

Productief

In datzelfde jaar stichtte Andries, samen met enkele andere auteurs het tijdschrift Hoos. Nadien ontwikkelde hij zich tot een van de productiefste Vlaamse schrijvers. Als romancier bleef hij indruk maken met o.m. 'De Maagdenhorde' waarin hij de Christusfiguur oproept als een ontgoocheld waarnemer. In zijn roman 'Canto flamenco' gaat het over de naoorlogse repressie. Militarisme en geweld worden nadrukkelijk centraal gesteld in de romans 'En morgen is het revolutie' en 'Berichten van het thuisfront'. Voor lekkere lectuur zorgde hij in 'Het project, een sleutelroman over het culturele leven in België, geschreven in een bewust gekozen barokke taal. Sinds de recente eeuwwisseling gaan zijn romans de historische toer op, met o.m. de romans 'Monseigneur' (over onze prins-regent Karel van Vlaanderen) en 'Mijn Max' (een royalty-drama over het Mexicaanse avontuur van de zwakzinnige Charlotte van België en de neergekwalde Maximiliaan van Oostenrijk).

Marc Andries, als journalist-redacteur ooit verbonden aan De Nieuwe Gazet, ook als cultuurverantwoordelijke, is als prille tachtiger (geboren in 1939) terug van even weggeweest als dichter met een aantal bibliothele uitgaven. Zijn literaire faam verwierf hij echter via een dertigtal romans en verhalen die in diverse tijdschri-

Merkwadig was verder 'Vossenjong' (een soort geschiedenis van de Vlaamse Beweging van de 19de eeuw tot de Eerste Wereldoorlog), op de voet gevolgd door 'Belg' (waarvan de literaire kwaliteit zeer werd geprezen maar die, jammer genoeg, commercieel niet aan bod kwam) en als derde deel de roman 'Leon'.

Nieuwe roman

Andries' recentste en laatste (?) roman was 'Als rook over de bergen' (over de Vlaamse extremist Jef Van Extergem. De auteur evoceert hierin het linkse flamingatisme, een niet onbelangrijk en al te vaak onderbelicht deel van onze geschiedenis. Jaren geleden liet Andries weten dat hij geen poëzie meer zou publiceren, maar stiekem kon hij het niet laten nu en dan toch nog eens een gedicht te schrijven. Het zijn gedichten waaruit een gevoel van weemoedigheid spreekt, naast een verlangen naar het onbestemde. Andries houdt het in Vlaanderen niet langer uit en trekt naar Amsterdam waar hij hoopt zijn weg in de literaire wereld te kunnen vinden. Hij ontmoet er Willem Jacob Simons, die er de kleine uitgeverij De Beuk runt en bereid is om de gedichten van Andries te publiceren. Het resulteert in de dichtbundel 'De gebaltemde zoon', met gedichten die thematisch nauw aansluiten bij de poëzie uit Hoos. In 2009 zorgt Andries voor de dichtbundel Geheime verzen, in totaal een vijftigtal waaronder enkele 'oudere' uit een map gehaalde maar gefatsoeneerd werk.

Verzen

Hij heeft de smaak weer te pakken en zorgt

in 2020 voor een bibliothele uitgave, Nieuwe verzen, opgelucht met schitterende tekeningen van Eddy Ausloos, die men voortaan kan beschouwen als Andries' huisillustrator. Deze uitgave is opgevat als een prachtige speeldood door de lezer naar eigen smaak en inzicht te schikken.

In 2020 opnieuw een bibliothele uitgave: Leporello, een bundel gedichten op Leporello-wijze opgevat, m.a.w. een bundel met prenten (opnieuw van Eddy Ausloos) die een of meerdere malen in harmonievorm gevouwen zijn (genoemd naar de bediende Leporello in Mozarts opera 'Don Giovanni', omdat hij daarin het boek met de catalogus van Don Juans erotische veroveringen opent). Dit jaar bracht Andries nog 'Manipulation du Christ' uit, of 'Jezus in het dagelijks gebruik', met aforismen (nog zo'n specialiteit van Andries), niet gepagineerd en met religieuze collages van de niet meer weg te denken Eddy Ausloos. Schitterende kleinoden. De getalenteerde Andries doet het nog steeds. ■

Marc Andries, *Als rook over de bergen*, Ludion, Brussel, 2021, 382 blz., 29,90 euro.

Er gebeuren in het vroegere Oostblok opmerkelijke initiatieven. Er bestaat al het Drie Zeeëninitiatief dat twaalf lidstaten omvat, van Estland tot Bulgarije, van Roemenië tot Croatië (dat weer een stap dichterbij de invoering van de euro).

Jeukerig en irritant

DEEL 2: De EU en de Oost-Europese wereld

door Lukas De Vos

Dat de vier Visegradlanden hun gemeenschappelijke belangen verdedigen, in navolging van de Benelux, valt toe te juichen. Maar ze lobbyen ook duchtig voor een versnelde uitbreiding van de Unie met de Westelijke Balkan. Niet voor de marktvoordelen, eerder voor meer politieke steun die de besluitvorming opnieuw bij de natiestaten legt. De klok terugdraaien, terwijl al het mechanisme van subsidiariteit bestaat. Dat de zenuwachtigheid toeneemt, blijkt uit de oprichting van een geleidelijke vrijhandelszone tussen Servië, Albanië en Noord-Macedonië – Montenegro en Bosnië Herzegovina houden voorlopig de boot af. De gok is duidelijk: breid de economische zone uit, zonder dat de noodzakelijke hervormingen al ingevuld zijn. Wat dus de waarden die de EU wil verdedigen negeert en ruikt naar de herinvoering van de oude Vrijhandelsassociatie EVA.

Een beeldentuin met beelden en symbolen uit de communistische tijd, bij het Museum of Socialist Art, in Sofia (Bulgarije).

Allemaal kleine beetjes zoals van de knijt, maar even jeukerig en irritant.

Vlijt

In 1954 schreef Max Dendermonde een even hilarische als actuele toekomstroman: De Wereld gaat aan Vlijt ten onder. Een ode aan de luiheid, en de wansmakelijke uitwassen van het kapitalisme dat technologische vooruitgang misbruikt om de werkmens helemaal uit te buiten en hem zeven dagen op zeven te doen doorwerken. Een onheilsvoorspelling die intussen meer dan bewaarheid is geworden, en die de politiek slaafs onderschrijft. Weg met de zondagsrust, weg met het 'dolce far niente', weg met de arbeidsethos. Alleen zogenaamde efficiëntie - bedoeld wordt: een eenvormig politiek canon - kan Europa nog redden. Tot in het absurde toe. Dat is de kwaal van Oost-Europa. De erfenis van de communistische bureaucratie doorgetrokken tot het absurde.

Restauratie

Lev Trotski had het in De Verraden Revolutie (1936) al aangegeven: baantjesjagerij en gedomobiliseerde militairen verdrongen de arbeidersinspraak; het resultaat was stilstand en verarming. De burger moet zich verantwoorden, niet het gerecht of de politiek, want die zijn versmolten. Stalinisme was de facto een terugkeer naar het (adellijke) Ancien Régime: een kongsi van geprivilegieerden. Oost-Europa snelt in ijtempo af op een soortgelijke restauratie. Als er geen reden is om te klagen, dan vindt men wel een nieuwe. En die klachten hebben een nare nevenwerking. Terug naar het verfoeide systeem van de totalitaire bespiedingsmaatschappij, zonder enig respect voor privacy, voor meerstemmigheid, voor open overleg en afwijkende standpun-

Boekarest, het verlaten paleis van dictator Ceausescu geldt nog altijd als een van de toeristische trekpleisters in de Roemeense hoofdstad.

ten. De vlag dekt de lading: Illiberalisme heet dat, een pervers soort nationalistische zelfzucht. Het is niet omdat het begrip 'liberaal' intussen deerlijk geperverteerd is, het is niet omdat het Europees liberalisme ten prooi is aan de Amerikaanse verenging tot wild kapitalisme, dat de grondwaarden van John Locke (verdraagzaamheid), Montesquieu (de rechtsstaat) of Adam Smith (burgerlijke vrijheden) zomaar mee het stort op moeten.

Doodlopend

Wat landen als Polen, Hongarije, Slowakije, of Slovenië nu nastreven is een doodlopende straat: de contra-reformatie, het herstel van het godgegeven of pauselijk gezag, Turkije waardig. De kwaal heet absolutisme van bestuur (en dat geldt evengoed voor Frankrijk of Spanje als voor de gewraakte Oost-Europeanen). Als de Unie daar nu niet ongenadig tegen optreedt, kun je hem evengoed meteen ontbinden. Ten detrimente van een half miljard ijverige en goedmenende burgers. ■

LIBERAAL VLAAMS VERBOND

Studiedag “lokale politiek”

Zaterdag 11 december, Gent

LVV houdt studiedag over lokale politiek

Het Liberaal Vlaams Verbond knoopt weldra opnieuw aan met een aloude traditie van inhoudelijke studiedagen. Bekijk maar eens de mooie affiches van Liberas!

De eerstvolgende **studiedag** vindt plaats op **11 december 2021 in Gent** (Lakenmetershuis, Vrijdagmarkt). Het wordt een boeiend programma over lokale politiek en lokale democratie. En dit vanuit een liberale benadering.

Het LVV-bestuur nodigt u graag uit om naar de studiedag te komen.

U kunt de verdere organisatie van dit event ook volgen op de sociale media via <https://www.facebook.com/events/538684613906636/>

Meer info en inschrijven via: info@hetlvv.be
politieksecretariaatlvv@gmail.com

Het LVV-bestuur.

liberaalvlaamsverbond

PROGRAMMA:

9u00-10u00	verwelkoming en ontbijt
9u45	welkomstwoord LVV-voorzitter Thibault Viaene
10u00-11u25	gesprek met vier Open Vld-burgemeesters en schepenen over hun rol als lokaal bestuurder:
• Elsie Sierens (burgemeester Destelbergen) • Tania De Jonge (burgemeester Ninove) • Frederick Vandeput (schepenen Zonhoven) • Arne Vandendriessche (schepenen Kortrijk) → Moderator: Janna Bauters
11u30-12u45	debat over pensioenen lokale besturen:
• Luc Janssens (schepenen Kapellen) • Jan Leroy (directeur VVSG) → Moderator: Pieter Coene
12u45-13u45	lunch
13u45-14u05	toespraak Vlaams minister voor Binnenlands Bestuur Bart Somers over de fusies van gemeenten
14u05-15u15	debat over de toekomst van de gemeenten:
• Bram Opsomer (adjunct-kabinetschef Bart Somers) • Filip De Rynck (professor-emeritus UGent) → Moderator: Pieter-Jan Van De Weghe
15u30-16u45	debat over intercommunales:
• Christophe Peeters (voorzitter gemeenteraad Gent) • Joris Vandembroucke (Kamerlid Vooruit, gemeenteraadslid Gent) • Marie De Cock (doctoraatsstudente UHasselt) → Moderator: Maarten De Bousser
16u45-17u00	slotwoord door de LVV-voorzitter